

Україні на розвиток конституційного процесу. Саме на цій основі варто детермінувати засади трансформації системи публічного управління, удосконалити методологію дослідження впливу конституційно-правового регулювання на функціонування національної системи публічного управління, забезпечити подальший розвиток теоретичних засад впровадження зарубіжного досвіду конституційного реформування.

Започаткований в Україні курс на модернізацію держави, що відбувається в умовах реалізації політики європейської інтеграції, реалізації положень Президентської програми сталого розвитку «Україна – 2020», формування інститутів демократії та розвитку громадянського суспільства, визначає нові пріоритети, завдання і принципи функціонування органів державної влади. Відповідь на політичні та соціально-економічні виклики пов'язана не лише з удосконаленням центрального рівня державної влади, але значною мірою залежить від формування системи місцевих органів державної виконавчої влади, яка відповідала б європейським стандартам, володіла б значним мобілізаційним потенціалом, оскільки саме вона забезпечує дотримання прав та інтересів громадян, реалізацію урядової політики на територіальному рівні, надання якісних адміністративних послуг. Це диктує необхідність їх реформування, що має бути націлене насамперед на демократизацію та гуманізацію владних відносин. Ефективність впровадження запланованих змін визначається рівнем розробки теоретичного базису реформування, визначення організаційної моделі, правових основ перетворень. З'ясування можливих шляхів досягнення цілей реформи залежить також і від аналізу наукового дискурсу з метою його раціонального використання. Побудова демократичної, правової держави потребує чіткого наукового уявлення про ознаки, особливості, властивості, характерні риси управління, що притаманні всім суспільствам на різних стадіях розвитку.

Оскільки публічне управління є особливою соціальною функцією, яка виникає з потреб самого суспільства як складної саморегульованої системи і супроводжує всю історію розвитку суспільства, набуваючи політичного змісту й відповідних державних форм у соціально структурованому суспільстві. Саме тому практичне здійснення управлінських процесів залежить від соціальних умов, в яких вони відбуваються. Останні, як правило, зумовлені матеріальним рівнем життя суспільства. Оскільки ж управлінська діяльність – це суб'єктивна діяльність людей, вона залежить і від соціального досвіду, рівня культури та свідомості людей, зрілості суспільства, його технічних можливостей, оптимальності й масштабності соціальних цілей та ін. Отже, без управління неможливе цілеспрямоване функціонування суспільства. Тільки держава забезпечує функціонування й розвиток суспільства як єдиного цілого, а, власне, управління – це насамперед організуюча діяльність держави, спрямована на виконання її завдань та функцій. Отже,

публічне управління як соціальне явище, його форми, методи, принципи, характер зумовлюються завжди і скрізь потребами суспільного розвитку, що виявляються в Інтересах певних соціальних верств і груп.

Взаємозв'язок простежується у наступному. Як зауважує Ю. О. Тихоміров: «Управлінська діяльність – це понад усе соціально-політична діяльність, процес цілеспрямованого впливу на свідомість людини та її волю. У ній застосовуються численні засоби та методи, зокрема прогнози, плани, прийняття рішень, методи організаційної та інструктивної роботи, державного та суспільного впливу, методи використання матеріально-технічних дій. Отже, інформацію правомірно розглядати як умову будь-якої діяльності органів державної влади, посадових осіб. Особливо це стосується розробки та прийняття управлінських рішень, яким не тільки передую збір та обробка інформації, але які самі містять великий інформаційний потенціал» [13]. Інакше кажучи, зміст управлінської діяльності полягає в забезпеченні досягнення організацією поставлених цілей, розробці певних заходів, спрямованих на реалізацію цих цілей, яка здійснюється у формі прийняття та здійснення рішень [14]. Отже, розробка, прийняття та реалізація рішень є, таким чином, концентрованим виразом самої сутності публічного управління.

1. Тихоміров Ю. А. О концепции развития административного права и процесса / Ю. А. Тихоміров // Государство и право. – 1998. – № 1. – С. 5 – 14.

2. Бакуменко В. Д. Методологічна база державно-управлінських рішень / В. Д. Бакуменко // Вісн. УАДУ. – 2000. – № 1. – С. 5 – 19.

Юрій ЧИРИЧЕНКО

*д.е.н., професор кафедри
міжнародних економічних відносин,
регіональних студій та туризму
Університету митної справи та фінансів*

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ГЛОБАЛЬНОГО ГЕНЕЗИСУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ ТА ЄС

Сучасний світ стрімко змінюється. Економіка зазнає як кількісних так й структурних перетворень, головним чинником яких слугують цивілізаційний розвиток та науково-технічний прогрес. Особливо важливими стають інтерактивні онлайн-технології та використання різноманітними ланками бізнесу можливостей сучасного маркетингу. Разом із накопиченням та вдосконаленням надсучасних великих баз даних (Big data), з'являються нові механізми їх використання. При цьому, рухаючись у тренді сучасного прогресу бізнес України та ЄС або отримує суттєві конкурентні переваги, або відмовляючись від переваг

та можливостей наявних технологій втрачає свої позиції. Відмітимо, що разом із іншими галузями економіки значних трансформацій у цих умовах зазнає готельно-ресторанний бізнес.

Цікаво, що структурні зміни у готельно-ресторанному бізнесі потребують, на нашу думку, перегляду деяких ключових дефініцій, адже саме визначення «Готельно-ресторанна справа» вже на відповідає викликам часу та не має загальноприйнятого еквіваленту у світовій економічній науці.

Виходячи із необхідності вирішення вищевикладеної наукової проблеми, спробуємо визначити місце готельно-ресторанного бізнесу у сучасному економічному полі.

За визначенням сервіс розміщення та харчування є частиною суперсектору відпочинку та гостинності. Сектор розміщення та харчування структурно включає в себе установи, які надають клієнтам житло та / або готують їжу, закуски та напої для негайного споживання.

Так Північноамериканська галузева система класифікації (англійською The North American Industry Classification System скорочено NAICS) відносить сектор розміщення та харчування до коду NAICS 72 відмічаючи, що цей сектор включає в себе як заклади житлового господарства (англійською мовою Accommodation код NAICS 721), так і заклади харчування (Food Services and Drinking Places: NAICS 722), оскільки ці дві заходи часто поєднуються в одній установі [5].

Відмітимо, що за тлумаченням Північноамериканської галузевої системи класифікації в галузевому підсекторі «розміщення» забезпечується проживання або короткострокове проживання для мандрівників, відпочиваючих та інших осіб, що відбувається завдяки існуванню широкого спектру закладів. Деякі надають тільки проживання; в той час як інші надають їжу, пральні та рекреаційні послуги. Житлові установи в цьому підсекторі класифікуються, навіть якщо надання додаткових послуг призводить до збільшення доходу. Види надання додаткових послуг варіюються від закладу до закладу.

У свою чергу підсектор розміщення складається з наступних галузевих груп:

- розміщення осіб що подорожують (Traveler Accommodation);
- розміщення осіб що подорожують транспортними засобами для дозвілля у парках та рекреаційних таборах (RV (Recreational Vehicle) Parks and Recreational Camps);
- короткострокове розміщення у орендованих квартирах та кімнатах, а також у та пансіонатах (Rooming and Boarding Houses).

Підсектор продовольчі послуги та місця для пиття (Food Services and Drinking Places) представляє заклади та установи, де готують страви, закуски та напої для замовлення клієнта для безпосереднього споживання в приміщенні та поза приміщеннями. У цьому підсекторі існує широкий спектр закладів. Деякі з них лише пропонують харчування

та напої; в той час як інші надають різні комбінації місця для відпочинку, обслуговування офіціантів і додаткових зручностей, таких як окремі розваги. Послуги у цьому підсекторі групуються на основі наступних типу та рівня галузевих груп.

- ресторани з повним спектром послуг (Full-Service Restaurants);
- місця (ресторани) з обмеженим обслуговуванням (Limited-Service Eating Places);
- спеціальні харчові послуги, такі як підрядники з громадського харчування, громадське харчування та послуги мобільного харчування (Special Food Services);
- паби та пивні заклади (Drinking Places (Alcoholic Beverages)).

Тобто із одного боку сектор розміщення та харчування (the Accommodation and Food Services sector) включає в себе як різноманітні заклади житлового господарства, так і широку палітру закладів харчування, а з іншого боку, є частиною суперсектору відпочинку та гостинності, що у свою чергу відноситься до загальної сфери послуг.

Зазначений підхід до виділення індустрії розміщення та харчування (Accommodation and food service activities) у окрему класифікаційну категорію є доволі універсальним та відповідає Статистичній класифікації економічної діяльності в Європейському Співтоваристві (NACE) [6].

Отже як бачимо, традиційні поняття «готельний бізнес» та «ресторанний бізнес» як окремі випадки функціонування сфери послуг в умовах стрімкого науково-технічного прогресу зазнають суттєвих змін. При цьому, відносно незмінним поки що залишається лише поняття «ресторан». Поняття «готель», «ресторанний бізнес» та «готельний бізнес» все більше отримують нового змісту та значення. Відбувається все більша диференціація цих послуг. Вони йдуть на зустріч клієнту стаючи все більш персоналізованими. Головною метою сучасної готельно-ресторанної справи стає створення незабутніх вражень у клієнтів.

Відмітимо також, що якщо враховувати усе різноманіття форм сучасного готельно-ресторанного бізнесу, то традиційне розуміння цього бізнесу все більше втрачає сенс. Враховуючи зазначене ми пропонуємо замінити термін «готельно-ресторанний бізнес» на більш ширше поняття «індустрія розміщення та харчування». Це також доцільно тому, що саме це поняття відповідає Північноамериканській галузевої системи класифікації та Статистичній класифікації економічної діяльності в Європейському Співтоваристві.

Отже, вважаємо, що у найближчому майбутньому при підготовці фахівців для галузі в Україні, так само як і в ЄС, має використовуватися виключно поняття «індустрія розміщення та харчування». Саме це поняття відповідає багатьом сучасним формам послуг в індустрії, має загальноприйнятий англомовний еквівалент та відповідає стандартам ЄС.

Список використаних джерел

1. Чириченко Ю. В. Глобальні світові тренди та інвестиційні пріоритети готельно-ресторанного бізнесу / Чириченко Ю. В. // Збірник наукових праць «Економічний простір». – 2018. – № 132. – С. 14 – 22.
2. Чириченко Ю. В. Українські туристичний та готельно-ресторанний бізнес у міжнародних процесах сталого розвитку / Чириченко Ю. В., Корнєєв М. В., Сухацька І. Ю. // Збірник наукових праць «Економічний простір». – 2018. – № 134. – С. 38 – 47.
3. Сайт Державної Вікіпедії, онлайн енциклопедії. Інтернет ресурс. – Режим доступу: <https://en.wikipedia.org/wiki/Hotel>.
4. Онлайн-журнал Upserve Restaurant Insider. Інтернет ресурс. – Режим доступу: <https://upsolve.com/restaurant-insider/restaurant-industry-trends/>.
5. Офіційний сайт Бюро статистики праці Сполучених Штатів Америки. Інтернет ресурс. – Режим доступу: <https://www.bls.gov/iag/tgs/iag72.htm>.
6. Офіційний сайт Євростату. Словник. Визначення NACE. Інтернет ресурс. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:NACE>.
7. Офіційний сайт Євростату. Статистична інформація на замовлення. Інтернет ресурс. – Режим доступу: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupDownloads.do>.
8. Donald E. Lundberg. The Hotel and Restaurant Business, 6th Edition/ Donald E. Lundberg. – Wiley. – 388 pages.

СЕКЦІЯ 3

Публічне управління та публічна служба в країнах ЄС: досвід для України

Іван АРХИПЕНКО

*к. держ.упр., доцент кафедри
державного управління
і місцевого самоврядування
ОРІДУ НАДУ*

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

В Україні децентралізація влади є однією із головних реформ, визначених Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020». Метою політики у сфері децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація у повній мірі положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидиарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування. Стратегічними цілями децентралізації є ефективна система влади, високий рівень спроможності регіонів, висока якість послуг, а її кінцевою метою є створення безпечного та комфортного середовища для життя людей в Україні шляхом побудови ефективної системи влади [2, с. 9]. В Україні, починаючи з 2014 р., коли було схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та низку інших актів законодавства, відбувається активний процес децентралізації влади та формування спроможних територіальних громад, а тому осмислення європейського досвіду політики децентралізації публічної влади має важливе науково-практичне значення [4; 5].

Європейський досвід свідчить про те, що децентралізація влади є одним із ефективних інструментів модернізації системи публічної влади, успішне здійснення якої створює необхідні організаційно-правові передумови для подальшого розвитку демократизації владних відносин. Процеси децентралізації публічної влади в тому чи іншому варіанті реалізовано у переважній більшості розвинутих демократичних країн світу, у тому числі в країнах Європейського Союзу. Завдяки децентралізації ефективність публічної влади загалом у багатьох демократичних державах була піднята на якісно новий рівень. Реформи, спрямовані на децентралізацію та сприяння локальній автономії, поширилися Європою на початку 1980-х рр.